

UCHWAŁA NR 164/20
RADY GMINY ZGORZELEC

z dnia 13 października 2020 r.

w sprawie przystąpienia do współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego zrzeszonymi w Związku Gmin Ziemi Zgorzeleckiej w związku z deklaracją pn. Łużycki Zielony Ład.

Na podstawie art. 10 ust. 1 i art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 713), uchwała się, co następuje:

§ 1.

Wyraża się zgodę na przystąpienie do współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego zrzeszonymi w Związku Gmin Ziemi Zgorzeleckiej w związku z Deklaracją pn. Łużycki Zielony Ład.

§ 2.

Wyraża się zgodę na podpisanie przez Wójta Gminy Zgorzelec Deklaracji o współpracy pn. Łużycki Zielony Ład stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zgorzelec.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

DEKLARACJA WSPÓLPRACY „ŁUŻYCKI ZIELONY ŁAD”

w ramach transformacji energetycznej powiatu zgorzeleckiego - Zagłębia Turoszowskiego

Jednym z priorytetów Unii Europejskiej jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym. Nowa strategia UE w ramach "Europejskiego Zielonego Ładu" jest odpowiedzią na rosnące zagrożenia i zakłada osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Plany te mają swoje odzwierciedlenie w założeniach do opracowywanej obecnie przez UMWD Dolnośląskiej Strategii Energetycznej do roku 2050, która mówi o tym, że Dolny Śląsk będzie w roku 2050 regionem neutralnym klimatycznie. Propozycja takiego kierunku zmian jest jednocześnie bardzo ambitna, ale również niezwykle kosztowna. Kosztami tymi obciążone będą organy administracji rządowej, samorządy, spółki energetyczne, a przede wszystkim pracownicy branży wydobywczej i elektroenergetycznej oraz wszyscy mieszkańcy obszarów objętych przeobrażeniami gospodarczymi.

My - samorządy powiatu zgorzeleckiego zrzeszone w Związku Gmin Ziemi Zgorzeleckiej zdajemy sobie sprawę z tego, że nasz powiat z jego zagłębiem Turoszowskim, gdzie pozyskiwany jest węgiel brunatny z kopalni odkrywkowej, z którą sąsiaduje Elektrownia Turów, dostarczająca energię elektryczną znacznej części naszego kraju jest obszarem wymagającym niewątpliwie szeroko zakrojonych planów i działań transformacyjnych. Proces wydobywania trwa nieprzerwanie od kilkudziesięciu lat i odbywa się zgodnie ze wszelkimi przepisami i obostrzeniami. Celami współpracy w ramach powyższej deklaracji będą:

- stworzenie spójnej strategii transformacyjnej dla regionu obejmującego Powiat Zgorzelecki z regionem Turoszowskim,
- koordynowanie pozyskiwania i wykorzystywania środków z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji na cele związane z transformacją energetyczną naszego powiatu i regionu turoszowskiego,
- podejmowanie działań na rzecz przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji w regionie węglowym,
- wzmocnianie działań służących tworzeniu dogodnych warunków dla zmian w regionach górniczych, otwarciu się na nowe możliwości rozwojowe poprzez transformację systemu energetycznego, ekologicznych innowacji i dbałości o czyste powietrze i środowisko,
- podejmowanie działań wspierających realizację celów związanych z poprawą jakości powietrza, w tym likwidacji niskiej emisji,
- podejmowanie działań na rzecz tworzenia dogodnych warunków dla rozwoju nowych przedsiębiorstw, tworzeniu nowych miejsc pracy, zrównoważonego rozwoju sektora energetyki odnawialnej przyczyniając się do poprawy bezpieczeństwa energetycznego regionu,
- podejmowanie działań na rzecz rozwoju projektów badawczo-rozwojowych, kreowanie i wdrażanie przedsięwzięć w zakresie rozwoju elektromobilności,
- planowanie i realizacja przedsięwzięć w zakresie edukacji i re-edukacji związanej z transformacją energetyczną, wdrażanie projektów służących rozwojowi i edukacji kapitału ludzkiego,
- zwiększanie świadomości mieszkańców regionu poprzez uczestnictwo w projektach szkoleniowych, prowadzenie działalności promocyjno-informacyjnych, konsultacje z lokalnymi społecznościami.

W przemyśle węglowym Kopalni i Elektrowni Turów zatrudnionych jest ok. 4 tys. pracowników, co pośrednio oddziałuje na tysiące mieszkańców powiatu zgorzeleckiego oraz powiatów sąsiadujących. Aktywność gospodarcza naszego regionu w głównej mierze oparta jest na kooperacji z Kopalnią i Elektrownią Turów oraz powiązanymi kapitałowo z tymi przedsiębiorstwami podmiotami, co czyni od dziesięcioleci nasz obszar monokulturą przemysłową przemysłu wydobywczego węgla brunatnego. Z uwagi na nieuniknioną wizję zakończenia wydobywania jesteśmy zdeterminowani już teraz koniecznością

przygotowania koncepcji i zakresu transformacji zarówno w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Cały ten proces ten wymaga jednak dobrze przemyślanego i delikatnego podejścia zwłaszcza w wymiarze społecznym, z uwzględnieniem działań stabilizujących poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i pracowników, związane z przyszłością naszego powiatu po transformacji węglowej.

Troską naszą jest, aby działania związane z transformacją energetyczną były prowadzone w sposób zaplanowany i stopniowy, z poszanowaniem godności ludzkiej i przy zapewnieniu odpowiedniego standardu życia osób nią dotkniętych.

Dlatego też najbardziej efektywnym rozwiązaniem byłoby zachowanie dwubiegowości: zapewnienie pracy kopalni i elektrowni w najbliższym okresie oraz z drugiej strony: podjęcie wszelkich możliwych działań zmierzających do zmiany charakteru działalności gospodarczej w naszym regionie, tj. tworzenia nowoczesnych miejsc pracy, rozwoju firm i przedsiębiorstw, zapewnienie dostępu do szkoleń i kursów kwalifikacyjnych.

Już dzisiaj w powiecie zgorzeleckim niezwykle dynamicznie rozwija się energetyka odnawialna, której motorem jest działalność najaktywniejszego w Polsce klastra energii – Zgorzeleckiego Klastra Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii i Efektywności Energetycznej, którego działania w najbliższych latach zapewnią pełne zbilansowanie energetyczne powiatu zgorzeleckiego.

Z zadowoleniem przyjmujemy propozycję ustanowienia przez Parlament Europejski Funduszu Sprawiedliwej Transformacji jako narzędzia będącego odpowiedzią na niektóre z powyższych problemów.

Stoimy na stanowisku, że obszarami, które należy objąć Funduszem Sprawiedliwej Transformacji na Dolnym Śląsku obok subregionu wałbrzyskiego jest powiat zgorzelecki z jego zagłębiami turowskim - obszarem monokultury przemysłu wydobywczego-energetycznego węgla brunatnego. Środki pochodzące z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji umożliwią nam rozpoczęcie procesu głębokich zmian gospodarczych, społecznych i środowiskowych naszego regionu dając impuls do rozwoju innowacyjnych i perspektywicznych branż na tych terenach a wyzwania związane z transformacją energetyczną, które stoją przed naszym regionem i przed całym krajem, są niezwykle złożone i trudne, a co za tym idzie - również kosztowne i nie będą mogły być możliwe do zrealizowania w krótkim czasie i bez odpowiednich nakładów finansowych. Wierzymy, że transformacja energetyczna powiatu zgorzeleckiego może być przeprowadzona efektywnie, ale żeby tak się stało i żeby transformacja mogła nosić miano „sprawiedliwej”, musi zostać przygotowana jak najszybciej w oparciu o mądrze przygotowany i przeprowadzony proces w sposób sprzyjający włączeniu społecznemu.

Pozostawienie powiatu zgorzeleckiego, z jego dotychczasową schyłkową monokulturą przemysłu wydobywczego poza Funduszem Sprawiedliwej Transformacji UE, skutkować będzie głęboką zapaścią gospodarczo-społeczną regionu, dlatego też apelujemy do Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej o wsparcie i włączenie do Funduszu Sprawiedliwej Transformacji także powiatu zgorzeleckiego – zagłębiami turowskiego, będącego obszarem transformacji energetycznej.

Uzasadnienie do uchwały Nr 164/20

Rady Gminy Zgorzelec

z dnia 13 października 2020 r.

Jednym z priorytetów Komisji Europejskiej w nowym okresie programowania 2021-2027 jest Europejski Zielony Ład. Zielony Ład to nowa strategia wzrostu, ograniczenie emisji przy jednoczesnym stworzeniu miejsc pracy. Zgodnie z celem, jakim jest osiągnięcie do 2050 r. neutralności klimatycznej Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Zielonego Ładu zaproponowano wprowadzenie mechanizmu sprawiedliwej transformacji.

Mechanizm sprawiedliwej transformacji będzie skoncentrowany na regionach i sektorach, które najsilniej odczują jej skutki ze względu na swoją zależność od paliw kopalnych, w tym węgla kamiennego, torfu i łupków bitumicznych, lub od procesów przemysłowych charakteryzujących się wysoką intensywnością emisji gazów cieplarnianych.

Jednym z trzech filarów tego mechanizmu będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Głównym celem Funduszu będzie dywersyfikacja gospodarcza terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji klimatycznej, gdzie koniecznością stanie się przekwalifikowywanie i aktywna integracja pracowników oraz osób poszukujących pracy. Zakres inwestycji kwalifikujących się do wsparcia w ramach pozostałych dwóch filarów mechanizmu sprawiedliwej transformacji będzie szerszy i będzie obejmować działania związane z transformacją energetyczną.

Korzystanie ze środków finansowych w ramach Funduszu stanie się możliwe w sytuacji opracowania konkretnego planu niskoemisyjnej transformacji dla danego regionu spójnego z Krajowym Planem na rzecz Energii i Klimatu. Niezbędnym staje się zatem podjęcie działań mających na celu współpracę jednostek samorządu terytorialnego przy przygotowaniu odpowiednich zapisów umożliwiających w przyszłości stworzenie planu niskoemisyjnej transformacji dla całego regionu. Działania te mają zostać zrealizowane w ramach omawianego. Łużyckiego Zielonego Ładu.